

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-65-2-307-313

УДК 356.13:340.64:629 (043.3)

Дмитро ТКАЧУК

аспірант Хмельницького національного університету

м. Хмельницький, Україна

kot4010@meta.ua

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНСПЕКТОРІВ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСІБ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті охарактеризовано методичні рекомендації щодо професійної підготовки інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів в умовах євроінтеграції. Йдеться про необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі з метою вивчення специфічної проблеми ідентифікації засобами візуального та мультимедійного подання; урахування можливостей комп'ютерної тренувальної програми з визначення вікових змін за зовнішністю «Wiek», комп'ютерної програми з ідентифікації осіб за зовнішністю «Trainer»; застосування тренінгових методик для розвитку особистісних якостей, необхідних для здійснення ідентифікації; організацію тренінгів з додаткової спеціальної підготовки співробітників прикордонної служби; навчання професійної комунікації з особами під час процедури паспортного контролю першої та другої лінії у пунктах пропуску; ігрове моделювання навчальних, професійних, життєвих ситуацій щодо ідентифікації документів та проведення співбесіди під час ділових ігор та ін.

Ключові слова: інспектор прикордонної служби, ідентифікація, уміння, методичні рекомендації, професійна готовність, охорона кордону, програма навчання, ідентифікація.

Паспортний контроль та ідентифікація, як його складова, є найбільш істотним елементом функціонування підсистеми пропуску через державний кордон, оскільки під час перевірки документів вирішується більше 70% усіх завдань, що стоять перед прикордонним контролем. Саме під час паспортного контролю прикордонники затримують понад 90% правопорушників, виконують практично 100% доручень правоохоронних органів і затримують 100% осіб, яким заборонено в'їзд в Україну [1, с. 166–175]. Саме цим обумовлена необхідність належної підготовки персоналу Державної прикордонної служби України до здійснення ідентифікації осіб і транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон.

На сьогодні проблему ідентифікації дослідники вивчають за кількома напрямками. Важлива група досліджень охоплює педагогічні проблеми формування професійної готовності, якостей та умінь, необхідних для роботи у пунктах пропуску. Це напрацювання О. Войцехівського, М. Недбая, О. Лемешко, О. Трембовецького та ін. Особливу увагу дослідники звертають на формування у майбутніх офіцерів-прикордонників умінь працювати з технічними засобами прикордонного контролю (О. Заболотна, Ю. Кузь, М. Недбай та ін.). Важливе значення має також вивчення питань організації навчання майбутніх офіцерів, що здійснюватимуть ідентифікації у пунктах пропуску, спілкуватись відповідно до вимог відомчих стандартів. Ці питання є темою досліджень Н. Бе-

рестецької, О. Бондаренко, О. Мисечко, В. Назаренка та ін. Проте на сьогодні не вирішеною залишається проблема підготовки фахівців, що здійснюють ідентифікацію громадян на державному кордоні, в навчальних центрах підготовки персоналу ДПСУ.

Метою статті є висвітлення методичних рекомендацій щодо професійної підготовки інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів в умовах євроінтеграції.

Теоретичний аналіз проблеми професійної підготовки інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів в умовах євроінтеграції та результати експериментальної роботи щодо розвитку цієї професійно важливої властивості дозволили обґрунтувати низку методичних рекомендацій.

Педагогічні умови формування готовності інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів слід трактувати як сукупність, систему спеціально спроектованих, організованих заходів та обставин щодо змісту, форм, методів освітнього процесу, що забезпечують ефективне управління навчальною діяльністю прикордонників з метою належної підготовки їх до ідентифікації осіб і транспортних засобів в умовах євроінтеграції.

Серед важливих методологічних підходів до формування професійної підготовки інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів в умовах євроінтеграції ва-

жливе значення мають аксіологічний підхід у педагогіці (визначає необхідність зв'язку навчальних дисциплін і цінностей), діяльнісний (пов'язаний з тим, що готовність прикордонників до ідентифікації у пунктах пропуску передбачає мету, умови, дії, операції та розгортається від потреби через мотив до дії), системний (обумовлює розгляд готовності інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів у пунктах пропуску як функціональної системи, що охоплює науково визначені цілі, зміст, методи, форми і засоби професійної діяльності та особистісного розвитку прикордонника), особистісно орієнтований (передбачає увагу до індивідуальності, внутрішнього світу та інтересів прикордонників, повагу до їх особистості та права на власну думку) підходи.

Підготовку прикордонників до ідентифікації осіб і транспортних засобів як педагогічний процес слід організувати з урахуванням тих принципів, що спрямовують навчання відповідно до цілей професійної підготовки: принципу науковості (достовірність знань, відповідність сучасному рівню розвитку педагогіки та прикордоннології), міцності засвоєння матеріалу (урахування структури та змісту матеріалу, організації і методики навчання, необхідних для міцності знань прикордонників), наочності й доступності навчання (надання конкретних і чітких знань про сутність ідентифікації), систематичності, послідовності та комплексності (ретельне, логічне планування програм і тематичних планів, урахування взаємозв'язку спеціальних та гуманітарних дисциплін), принципу індивідуального підходу (урахування індивідуальних особливостей і рівня підготовки кожного прикордонника), *аксіологічності* (орієнтує на пошук прикордонниками цінностей професійної діяльності), *проблемності* (передбачає створення умов для здобування знань у спільній діяльності з вирішення проблемного завдання), *контекстності* (визначає необхідність відтворення у формах і методах навчальної діяльності реальних професійних дій і відносин), *діалогічності* (визначає необхідність діалогу для висловлення кожними слухачем своєї точки зору, для активізації його мислення) та ін.

З огляду на значно ширші можливості, що їх дає використання інформаційно-комунікаційних технологій для навчального процесу та вивчення специфічної проблематики ідентифікації, яка потребує візуального та мультимедійного подання та вивчення інформації, для формування професійної готовності інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів важливо використовувати потенціал інформаційно-комунікаційних технологій. При вивченні при-

кордонниками особливостей ідентифікації значення використання інформаційно-комунікаційних технологій зростає у декілька разів. Це обумовлено тим, що ці засоби дозволяють суттєво розширити можливості подання навчальної інформації. Зокрема, серед дидактичних можливостей представлення навчальної інформації за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій слід вказати на комп'ютерну візуалізацію навчальної інформації, моделювання та імітацію об'єктів, процесів, явищ, пов'язаних з ідентифікацією.

Для застосування інформаційно-комп'ютерних технологій навчання слід використовувати відповідні матеріали, що враховували б загальнодидактичні принципи навчання та передбачали комбінування традиційних форм і методів навчання із застосуванням комп'ютерних технологій. Важливо також здійснити доцільний відбір навчального матеріалу для наповнення матеріалів для презентації предметним змістом.

Вивчаючи елементи обличчя людини і їхні різновиди, прикордонники вчитимуться на практиці визначати і правильно називати відповідно до термінології «словесного портрета» елементи обличчя людини. Необхідно пропонувати їм, наприклад, зразки кількох особливостей обличчя людини, а вони при вирішенні завдання практично повинні визначати найбільш інформативні, характерні особливості обличчя людини, порівняти елементи обличчя людини і зробити висновки про їхню тотожність.

Важливе значення при формуванні готовності до ідентифікації осіб має використання методу візуалізації. За допомогою цього методу слід виокремлювати найбільш значущі елементи інформації щодо ідентифікаційних дій. Зокрема, відеозапис пасажирів під час проходження прикордонного контролю дозволяє навчити персонал відділу прикордонної служби визначати вік людини за його зовнішнім виглядом або за зображенням особи на фотографії чи на екрані дисплею. Переглядаючи відеозапис пасажирів під час проходження прикордонного контролю чи кінохроніки, прикордонники повинні складати «словесний портрет». Інше завдання, навпаки, має передбачати, що прикордонники повинні за «словесним портретом» виявити необхідних осіб. Для проведення тренування необхідно використовувати «словесні портрети», зроблені на попередніх тренуваннях. При цьому слід передбачити, що пошук осіб прикордонник повинні вести як серед персоналу підрозділу, так і використовувати відеозапис пасажирів, які проходять паспортний контроль.

Великі можливості для вивчення проблематики ідентифікації дає комп'ютерна тренувальна

програма з визначення вікових змін за зовнішністю «Wiek». Із використанням цієї програми слід пропонувати прикордонникам ідентифікувати вікові зміни зовнішності осіб, зображених на слайдах. Прикордонники самостійно повинні відпрацьовувати завдання, визначати приблизний вік особи на слайді, записуючи відповіді у свої робочі зошити. Потім викладач послідовно вголос має називати справжній вік осіб, зображення яких було висвітлено на слайдах, а слухачі самостійно перевірити правильність своїх відповідей у робочих зошитах (правильною є відповідь, якщо похибка не перевищує $\pm 2,5$ роки). Під час перевірки викладач повинен звертати увагу на особливості зовнішності та пояснювати їх.

Значний потенціал для навчання прикордонників ідентифікації дає також застосування тренувальної комп'ютерної програми з ідентифікації осіб за зовнішністю «Trainer». Програма допомагає формувати у прикордонників уміння здійснювати фотопортретну ідентифікацію з урахуванням обмеженості часу для перевірки документів (10–20 сек.), вікових змін зовнішності пред'явника щодо його зображення на фотокартці, зміни зачіски, використання косметичних засобів, якості фотографії, психоемоційного стану пред'явника паспорта та ін.

Загалом мультимедійність, тобто текстова репрезентація інформації, візуальна репрезентація інформації (колір, графіка, зображення, мультиплікація, відео), різноформатна репрезентація інформації (текст, звук, графіка, відео) якнайкраще відповідають потребам показу особливостей паспортних документів та особливостей зовнішності людини для здійснення ідентифікації. Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволить належним чином розширити можливості подання навчальної інформації, організувати навчальний процес щодо формування у прикордонників умінь здійснювати ідентифікацію та закріплення матеріалу. Прикордонники матимуть можливість працювати з різноманітною інформацією, більш ефективно запам'ятовувати інформацію щодо ідентифікації за рахунок її візуалізації та мультимедійного подання.

Для формування професійної готовності інспекторів прикордонної служби до ідентифікації осіб і транспортних засобів важливо застосовувати тренінгові методики, що сприяють розвитку особистісних якостей, необхідних для здійснення ідентифікації, зокрема концентрації уваги, спостережливості, пильності, пам'яті та ін. Слід використовувати декілька тренінгових методик, зокрема «Тренінг уваги і самоконтролю», «Паспортний контроль», «Нові документи», «Підроблені документи», «Перевірка транспортних засобів».

Важливо передбачити, щоб зміст тренінгів сприяв підвищенню рівня ідентифікаційних знань та умінь; урахував сучасний стан паспортного контролю та ризиків, насамперед щодо підробинок документів, давав відповідь на потреби учасників, впливав на формування у них цінностей прикордонної діяльності, рівень знань, умінь і навичок з ідентифікації. *Основну частину кожного тренінгу* доцільно умовно ділити на теоретичну і практичну частини. Теоретичний блок – це інтерактивні презентації, інформаційні повідомлення, мозкові штурми, міні-лекції з елементами бесіди, самонавчання і взаємонавчання, відповіді на питання, опитування думок. Практична частина – це робота у групах, аналіз історій і ситуацій, рольові ігри, інсценування, бесіди, мультимедійна презентація, виконання проектів, робота у групах, керувані дискусії і дебати.

Найбільшого значення слід надавати організації тренінгів з додаткової спеціальної підготовки співробітників прикордонної служби. Це такі тренінги, як «Перевірка документів», «Нові документи», «Підроблені документи», «Перевірка транспортних засобів». Для підготовки персоналу прикордонної служби, відповідальних за перевірку другої лінії контролю, важливо провести тренінг «Друга лінія контролю». На таких заняттях доцільно використовували інфраструктуру пункту пропуску, обладнану з урахуванням процедури контролю другої лінії.

Під час тренінгу «Перевірка документів» слід брати до уваги актуальність надання інформації про документи країн Європейського Союзу, країн Шенгенської угоди, Європейського економічного співтовариства. Прикордонники повинні відпрацьовувати справжні й підроблені документи. Предметом посиленої уваги мають бути також справжні й підроблені документи третіх країн; документи міжнародних організацій; реєстри офіційно визнаних МВС проїзних документів; посилення на бази даних та відкриті джерела; підписи нотаріусів і зразки печаток; методи ідентифікації транспортних засобів (контрольні матеріали, посилення тощо). Прикордонники окремо повинні вивчали процедури, що застосовуються до моряків (законодавство і документи); штампи прикордонного контролю (система використання датоштампів; описи датоштампів; історія захисних кодів датоштампів; випадки незаконного використання датоштампів) тощо.

Під час тренінгів основну увагу слід приділяти практичним вправам. Необхідну для прикордонників інформацію доцільно подавали в усному, паперовому чи електронному вигляді. Прикордонники повинні опрацьовували нормативні інструкції, інструкції з прикордонних питань; ука-

зівки щодо ідентифікації пошкоджених документів і пошкоджених документів; законодавчі акти Європейського Союзу та Шенгенської угоди; проблематику протидії торгівлі людьми; інструкції з питань особистої безпеки.

Важливою складовою професійної підготовки інспекторів до ідентифікації осіб і транспортних засобів є навчання професійної комунікації з особами під час процедури паспортного контролю першої та другої лінії у пунктах пропуску, тобто до належних дій у різних ситуаціях спілкування. Поширеними формами інтерактивного навчання мають бути аналіз конкретних ситуацій та ділова гра. Для аналізу конкретних ситуацій слід пропонувати моделі ситуації професійного спілкування як системи взаємин. Зокрема, слід використовувати декілька видів ситуацій (за Н. Волковою) [2, 63–64], зокрема базові, стандартні, конкретні, критичні та екстремальні.

Метод аналізу конкретних ситуацій дозволяє наблизити навчання до конкретних ситуацій професійної діяльності у пунктах пропуску. Усі ситуації взаємодії повинні бути опосередковані змістом професійної діяльності, зокрема завданнями перевірки документів та ідентифікації осіб і транспортних засобів. Це стане універсальним способом організації мовних засобів, навчання стратегії й тактики спілкування.

Велике значення має також використання таких методів навчання, які допомагають навчити інспекторів комунікативно правильно вести себе у різних ситуаціях професійної взаємодії. Цим вимогам якнайкраще відповідають ігрові методи навчання, зокрема ділові ігри та рольові ігри. Для цього слід моделювати професійну діяльність загалом чи окремі її елементи. На ділових іграх важливо обговорювати зі слухачами проблему прийняття рішення щодо ідентифікації у професійних ситуаціях комунікативної взаємодії з особами, які перетинають державний кордон у пунктах пропуску. Під час імітаційної гри слухачі повинні відтворювати справжню професійну діяльність з ідентифікації документів та проведення співбесіди. Важливе значення мають такі ділові ігри, як «Ідентифікація осіб у пункті пропуску», «Спостереження за особами, що перетинають державний кордон у пунктах пропуску», «Ідентифікація транспортних засобів».

Через ігрове моделювання навчальних, професійних, життєвих ситуацій ділові ігри допоможуть удосконалити різні професійні та особистісні якості, уміння і навички прикордонників. Ділова гра як форма відтворення предметного і соціального змісту професійної діяльності дозволить змоделювати необхідну систему відносин, які характерні для професійної діяльності інспекторів

прикордонної служби з ідентифікації осіб і транспортних засобів у пунктах пропуску.

У свою чергу рольову гру, що є спрощеною модифікацією ділової гри та моделює менш складну проблему професійної чи навчальної діяльності, слід розпочинати з аналізу конфліктної ситуації: викладач ставить перед учасниками завдання щодо прийняття рішення в загальних рисах, потім між учасниками важливо розподілити ролі, ознайомити їх з новими для них ролями (наприклад, особи, що перетинає державний кордон) й після невеликої підготовки провести ігровий етап і після рольовий аналіз.

Зокрема, слід провести гру «Проведення опитування особи під час перевірки документів». Учасники гри при проведенні опитування повинні вчитися проводити опитування під час перегляду документів і за потреби уточнювати, визначати, планувати логічну схему опитування, перевіряти, що «пасажир» розуміє «прикордонника». Здійснюючи опитування особи під час перевірки документів, слухачі повинні вчитися визначати, які питання доцільно задавати, оцінювати відповіді й робити висновки про належність документа пред'явникові.

Важливе значення має і гра «Спостереження». Для проведення тренування слід використовувати відеозапис пасажирів, які проходять паспортний контроль або присутні під час огляду транспортних засобів, чи заздалегідь підготовлених людей, які поведуться згідно з виробленою легендою, а також картки з даними психологічного спостереження. Одна група гравців повинна вчитись проводити психологічне спостереження за особами, які проходять паспортний контроль. Під час спостереження за поведінкою, реакціями осіб, які проходять паспортний контроль, вони мають виявляти тих осіб, документи яких потрібно передати на поглиблений контроль; визначати, чи каже контрольована особа правду. Друга група під час тренування повинна вказувати на помилки та оцінювати дії учасників першої групи.

Щодо ідентифікації викраденого автотранспорту під час здійснення прикордонного контролю, слід провести гру «Викрадений автотранспорт». Під час гри учасники повинні моделювати свою поведінку відповідно до алгоритму дій інспекторського складу щодо виявлення викраденого автотранспорту у пунктах пропуску через державний кордон. Насамперед слід відпрацьовувати уміння здійснювати психологічне спостереження (візуальну психодіагностику), тобто правильно інтерпретувати зовнішні ознаки внутрішнього стану особи. Учасники гри повинні проаналізувати дії інших «гравців» – порушників законодавства про державний кордон. Важливо передбачити мо-

делювання поведінки, коли зовнішній вигляд водія відповідає / не відповідає соціальному статусу (одяг, охайність, вихованість, тощо); коли водій перебуває у стані стресу, агресивно реагує на незначні зауваження, та ін. Здійснюючи опитування, прикордонники повинні вчитись визначити, чи приховує щось особа, чи намагається збрехати; визначити необхідність поглибленої перевірки, у тому числі, й транспортного засобу. Слід звертати увагу на те, щоб психологічне спостереження проводили два інспектори: один – перевіряв документи та ставив запитання, інший – зі сторони проводив спостереження.

Загалом під час ділових ігор інспектори прикордонної служби повинні відпрацьовувати вміння спілкуватись з особами, які перетинають державний кордон, говорити та слухати, щоб людина, яка перетинає державний кордон, правильно сприйняла повідомлення. Важливо відпрацьовувати комунікативні вміння інспектора прикордонної служби, звертаючи увагу на те, що від якості його спілкування залежить ефективність впливу на осіб, які перетинають державний кордон, дієвість прикордонного контролю у пунктах пропуску та імідж держави.

Для прилучення прикордонників до європейських цінностей прикордонної служби та здійснення ідентифікації слід внести доповнення до навчальних і тематичних планів. Насамперед доцільно передбачити основні заходи щодо формування в інспекторів уявлень про цінності прикордонної служби. На ці аспекти слід також звертати увагу при викладанні навчальних дисциплін «Тактика прикордонної служби», «Прикордонний контроль», «Технічні засоби охорони державного кордону», «Адміністративне провадження», «Основи ділового спілкування», «Етика професійної діяльності прикордонників», «Антикорупційне законодавство». Важливо здійснити необхідний відбір навчального матеріалу, урахувавши можливість матеріалу для актуалізації особистісного досвіду прикордонників, відповідність ситуацій щодо набуття слухачами морально-духовного досвіду.

Для формування ціннісної складової професійної діяльності інспекторів весь навчальний матеріал необхідно включити в контекст життєвих і професійних проблем, забезпечити особистісну значимість матеріалу для кожного слухача. У змісті навчальних дисциплін слід виокремити або доповнити аксіологічні аспекти, на основі яких показувати слухачам цінності прикордонної діяльності. Зокрема тема № 1 з «Етики професійної діяльності прикордонників» «Стандарти і правила професійної етики, прийняті у прикордонному відомстві» повинна містити проблематику, що

має ціннісні аспекти. Це насамперед ціннісний аспект професійної етики, сутність, основні принципи та категорії професійної етики, професійна етика та цінності прикордонної служби, сутність неупередженості прикордонника, кодекс поведінки особового складу Державної прикордонної служби України, межі його застосування та ін.

Детально слід розглянути з прикордонниками сутність таких цінностей прикордонної діяльності, як професійний обов'язок, відповідальність, сумлінна, старанна і відповідальна праця, професійна честь та гідність, а також загальнолюдські моральні норми та гуманістичні життєві установки, зокрема ставлення до інших людей. Розгляд цих питань допоможе прикордонникам з'ясувати значення цінностей у професійній діяльності, осмислити необхідність ціннісного ставлення до різних аспектів свого професійного життя. Те, що слухачі пізнають, таким чином стане засобом орієнтування у різних ситуаціях професійної діяльності.

Слід звертати увагу на те, щоб прикордонники знали норми національного законодавства, які стосуються професійної етики, і відповідно до них будували власну поведінку, могли пояснити процедури, які використовуються у випадках неетичної поведінки, уміли знаходити розумний баланс між вимогами [3, с. 73–74]. У цьому зв'язку важливо намагатися, щоб слухачі розглядали свою професійну діяльність, своє призначення у ширшому контексті значення для суспільства.

Використовуючи положення Уніфікованої навчальної програми для базової підготовки прикордонників у країнах ЄС, розробленій агентством Frontex, необхідно звернути увагу на те, щоб прикордонники могли пояснити цінності прикордонної служби, які стосуються життя й професії, а також могли діяти, дотримуючись цінностей прикордонної служби. Слід розглянути роль прикордонної служби у суспільстві, різні форми контролю в суспільстві, що їх здійснює прикордонна служба [3, с. 77–78]. Великої уваги необхідно надавати тому, щоб прикордонники усвідомили значення і необхідність забезпечення стандартів високої якості щодо надання послуг у пунктах пропуску та подолання випадків корупції на кордоні.

Серед найважливіших методичних рекомендацій формування у прикордонників професійної готовності до ідентифікації осіб і транспортних засобів в умовах євроінтеграції слід вказати на:

- 1) дотримання аксіологічного, діяльнісного, системного, особистісно орієнтованого підходів, а також принципів принципу науковості, міцності засвоєння матеріалу, наочності й доступності навчання, систематичності, по-

- слідовності та комплексності, *контекстності, діалогічності* та ін.;
- 2) урахування великих можливостей для вивчення проблематики ідентифікації комп'ютерної тренувальної програми з визначення вікових змін за зовнішністю «Wiek» та ін.;
 - 3) застосування тренінгових методик для розвитку особистісних якостей, необхідних для здійснення ідентифікації, зокрема концентрації уваги, спостережливості, пильності, пам'яті та ін.;
 - 4) організацію тренінгів з додаткової спеціальної підготовки співробітників прикордонної служби («Перевірка документів», «Нові документи», «Підроблені документи», «Перевірка транспортних засобів»);
 - 5) навчання професійної комунікації з особами під час процедури паспортного контролю першої та другої ліній у пунктах пропуску;
 - 6) ігрове моделювання навчальних, професійних, життєвих ситуацій щодо ідентифікації документів та проведення співбесіди під час ділових ігор «Ідентифікація осіб у пункті пропуску», «Спостереження за особами, що перетинають державний кордон у пунктах пропуску», «Ідентифікація транспортних засобів»;
 - 7) внесення доповнень до навчальних і тематичних планів для прилучення прикордонників до європейських цінностей прикордонної служби та здійснення ідентифікації та ін.
- Перспективами подальших наукових розвідок є з'ясування особливостей організації самоосвітньої діяльності прикордонників щодо вивчення проблематики ідентифікації, а також визначення педагогічних умов формування їхніх професійних якостей, необхідних для ефективного здійснення ідентифікації осіб і транспортних засобів у пунктах пропуску.

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
2. Назаренко В. О., Ставицький О. М., Баратиук В. І., Гродовський О. В. Сталій розвиток системи прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України як науково-прикладна проблема. Збірник наукових праць НАДПСУ. Сер.: військові та технічні науки. 2013. № 1 (59). С. 166–175.
3. Уніфікована програма підготовки прикордонників країн ЄС. Представлено агенцією FRONTEX в рамках співпраці країн-членів ЄС і асоційованих членів Шенгенської зони. / агенція FRONTEX. Варшава, Rondo ONZ 1, 2007. 398 с.

References

1. Volkova N. P. Interaktyvni tekhnolohii navchannia u vyshchii shkoli: navch.-metod. posib. [Interactive technologies of teaching in high school: teaching method. manual]. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia, 2018. 360 s. [in Ukrainian].
2. Nazarenko V. O., Stavitskyi O. M., Baratiuk V. I., Hrodovskiy O. V. Stalyi rozvytok systemy prykordonnoho kontroliu na shliakhakh mizhnarodnoho spoluchennia Ukrainy yak naukovo-prykladna problema [Sustainable development of the border control system on the ways of international communication Ukraine as a scientific and applied problem]. Zbirnyk naukovykh prats NADPSU. Ser.: viiskovi ta tekhnichni nauky. 2013. № 1 (59). S. 166–175. [in Ukrainian].
3. Unifikovana prohrama pidhotovky prykordonnykh krain YeS. Predstavleno ahentsiieiu FRONTEX v ramkakh spivpratsi krain-chleniv YeS i asotsiiovanykh chleniv Shenhenskoï zony [Unified Border Guard Training Program of EU countries. Represented by FRONTEX Agency within the framework of cooperation between EU Member States and associated Schengen area members]. Ahentsiia FRONTEX. Varshava, Rondo ONZ 1, 2007. 398 s. [in Ukrainian].

Дмитрий Ткачук. Методические рекомендации по профессиональной подготовке инспекторов пограничной службы к идентификации лиц и транспортных средств в условиях евроинтеграции

В статье охарактеризованы методические рекомендации по профессиональной подготовке инспекторов пограничной службы к идентификации лиц и транспортных средств в условиях евроинтеграции. Речь идет о необходимости использования информационно-коммуникационных технологий для учебного процесса и изучения специфической проблематики идентификации, которая требует визуального и мультимедийного представления; учета больших возможностей для изучения проблематики идентификации компьютерной тренировочной программы по определению возрастных изменений по внешности «Wiek», компьютерной программы по идентификации лиц по внешности «Trainer»; применения тренинговых методик для развития личностных качеств, необходимых для осуществления идентификации; организацию тренингов по дополнительной специальной подготовке сотрудников пограничной службы; обучение профессиональной коммуникации с лицами во время процедуры паспортного контроля первой и второй линий в пунктах пропуска; игровое моделирование учебных, профессиональных, жизненных ситуаций по идентификации документов и проведения собеседования деловых игр и др.

Ключевые слова: инспектор пограничной службы, идентификация, умения, методические рекомендации, профессиональная готовность, охрана границы, программа обучения, идентификация.

Dmitriy Tkachuk. Methodical recommendations on the professional training of border guard inspectors for the identification of persons and vehicles in the conditions of European integration

The article describes the guidelines for the professional training of border guard inspectors to identify individuals and vehicles in the context of European integration. It is about the need to use information and

communication technologies for the educational process and the study of a specific identification problem which requires a visual and multimedia presentation. Methodological recommendations also include great opportunities for studying the problems of identification by the computer training program «Wiek» for defining age-related changes by the appearance, the computer program «Trainer» for the identification of persons by the appearance; the use of training methods for the development of personal qualities necessary for identification realization; organization of trainings on additional special training for border guard personnel; training for professional communication with persons during the procedure of passport control of the first and second lines at checkpoints; game simulation educational, professional and life situations for identifying documents and conducting interviews of business games, etc. Axiological, operational, systemic and learner-centered approaches defined by the author as the most important ones for the formation of professional training of border guard inspectors. Qualitative training of border guard inspectors for the identification of persons and vehicles is possible subject to the principles of scientific accuracy, visual aspects, simplicity of training, as well as to the principles of an individual approach, dialogics and presence of problems.

Key words: border guard inspector, identification, skills, guidelines, professional readiness, border security, training program, identification.